

Medved – odgovornost je naša

Za sožitje z medvedom je nujno dvoje: pripravljenost ljudi, da ga sprejmejo, in upravljanje, ki bo usklajeno na vsealpski ravni. © Stephanie Kroos_flickr

Medved poškoduje človeka, uniči njegovo premoženje, označijo ga za nevarnega, podeli se dovoljenje za njegov odstrel – zagotovo dogodek, ki si ga nihče ne želi, pa naj bo še tako redek. Poznamo pa tudi druge načine.

KJ 2, kot so poimenovali medvedko, so ustrelili 12. avgusta 2017 na območju Avtonomne pokrajine Trento v Italiji. V zadnjih dveh letih je poškodovala dva človeka in od takrat dalje tudi veljala za problematično. Razlog, zakaj tako v Trentu kakor drugod na območju Alp vedno pogosteje prihaja do neprijetnih, usodnih srečanj z rjavim medvedom, je treba iskati pri ljudeh in medvedih.

Če je še do nedavnega veljalo, da so bili rjavi kosmatinci na številnih območjih, med drugim v severni Italiji, pred več kot stoletjem skoraj izkoreninjeni, pa danes marsikje spet beležijo pojavljanje njihove populacije. Ko so v pokrajini Trento leta 1999 začeli izvajati projekt *Life Ursus* in iz Dinarskih Alp uvozili deset rjavih medvedov, je bil namen teh prizadevanj do leta 2030 povečati populacijo na približno 50 osebkov. Leta 2016 so v pokrajini že prešteli 50 do 60 medvedov.

Tisti, ki ne more slediti hitri rasti populacije medvedov in tudi volkov v prizadetih alpskih regijah, pa smo ljudje. Že več generacij nevajeni teh živalskih vrst se bomo morali znova naučiti sobivati z velikimi zvermi. »Največji izziv pri tem, da bi zavarovali populacijo medveda v Alpah, je odnos ljudi,« pojasnjuje Claudio Groff, pri Avtonomni pokrajini Trento pristojen za problematiko medvedov in drugih velikih zveri. Ljudje vedo, da so medvedi lahko nevarni. »Naša naloga je, da družbo spodbujamo k pripravljenosti za sprejemanje medveda, jo obveščamo in z dobrim upravljanjem preprečujemo morebitne konflikte,« je prepričan Groff.

Za to je potrebno sodelovanje med različnimi deležniki: med vladami in drugimi organi oblasti, znanstvenimi ustanovami in inštitucijami civilne družbe, lovskimi in gozdarskimi združenji in to na celotnem območju Alp. Prvi korak na tej poti so pobude, kot so Platforma Alpske konvencije za velike zveri, prostoživeče parkljarje in družbo (WISO) ali mednarodna projekta RowAlps in Life DinAlp Bear, v okviru katerih se trenutno pripravljajo usmeritve za upravljanje populacije rjavega medveda, ki bo usklajeno na celotnem alpskem območju. Miroljubno sobivanje bodo torej omogočili le skupno in čezmejno kartiranje, raziskovanje, vrednotenje, usklajevanje in ozaveščanje.

Viri in nadaljnje informacije:

www.ufficiostampa.provincia.tn.it/Comunicati/Gestione-orso-e-sicurezza-abbattimento-nella-serata-di-ieri-dell-esemplare-pericoloso-KJ2 (it), www.pnab.it/natura-e-territorio/orso/life-ursus.html (it), www.alpconv.org/sl/organization/groups/WGCarnivores/default.html

Stališče: Nov način razmišljanja o družbenem sožitju

Michaela Hogenboom Kindle, vodja projektov za mlade, CIPRA International. © Caroline Begle

O socialnih inovacijah danes že vsi razpravljajo. A kaj sploh to je oz. ni in za kakšne namene socialne inovacije sploh potrebujemo? Michaela Hogenboom, projektna vodja pri CIPRI International, pričakuje od socialnih inovacij na območju Alp nove odgovore na stara vprašanja.

Socialne inovacije vsebujejo nove možnosti, kombinacije in oblike sobivanja v družbi. Spodbujanje socialnih inovacij je tudi eden od strateških ciljev CIPRE International, ki lahko tako odločilno prispeva k trajnostnemu razvoju, dobremu upravljanju in kakovostnemu življenju v Alpah. A zakaj sploh potrebujemo nove pristope, če vemo, da se družbeni izzivi intenzivno rešujejo že na vseh ravneh, bi se lahko vprašali.

Izzivi na okoljskem področju so, recimo, znani že dolga desetletja, lotevamo se jih z najrazličnejšimi ukrepi. A ti ukrepi še zdaleč niso dovolj, da bi spremenili trenutni trend. Primer za to so podnebne spremembe: potrebnih prilagoditev, da dvig temperature ne bi presegel 1,5 stopinje Celzija, ne bo mogoče doseči le s tehničnimi rešitvami. Potrebujemo namreč tudi spremembe v ravnanju članov celotne družbe – in natanko tukaj odigrajo svojo vlogo socialne inovacije. »Popravi sam« kavarne (repair cafés; v katerih se ljudje učijo sami popraviti pokvarjene stvari), skupnostni vrtovi, premišljeni sistemi za izposajo koles ipd. lahko pomembno prispevajo k temu in so le začetna faza v tem procesu. Socialna inovacija dejansko prinaša nov način razmišljanja oz. nov odnos do sobivanja v družbi.

Istočasno obstaja nevarnost, da se bodo socialne inovacije sprevrgle le v še en modni slogan. Vse, kar je novo ali drugačno, še ni tudi inovativno. Gre predvsem za to, da se družbenih izzivov lotimo usmerjeno k cilju in na konkretni ravni, da

razvijamo nove rešitve v prepletenosti različnih perspektiv. Ni torej dovolj, če inovacije poskušajo le uresničiti cilj povečati gospodarsko rast, čeprav bi lahko socialne inovacije ustvarjale dobiček – kot sredstvo za doseg namena.

Novi pristopi in odgovori imajo še eno, prav posebno značilnost: krepijo namreč lastno odgovornost in spodbujajo k sodelovanju, in to ne glede na to, ali prihaja pobuda zanje od spodaj ali zgoraj. V idealnem primeru se obe ravni dopolnjujeta. Odgovornost tako prevzamejo tudi nosilci političnih in ekonomskih odločitev: podpirati morajo vzpostavitev razmer, v katerih bodo socialne inovacije uspevale in se v družbi tudi trdno zasidrale.

V okviru projekta CIPRE I-LivAlps se bodo septembra 2017 mladi skupaj s strokovnjaki in predstavniki nacionalnih odborov CIPRE posvetili problematiki socialnih inovacij, pri čemer bodo izhajali iz konkretnega primera: skupaj bodo oblikovali koncept, na podlagi katerega bi bilo mogoče zaustaviti odseljivanje iz odročne italijanske doline Maira. To bo nazorno posredovana, življenjska socialna inovacija. In kaj se bo iz tega izcimilo? V tem je bistvo socialne inovacije: ne vemo in se veselimo presenetljivih odgovorov.

Več informacij:

www.cipra.org/sl/cipra/international/projekti/tekoci-projekti/i-livalps

Destinacija Alpe – kjer skupaj živijo domačini in gostje

Nova številka revije Alpe na odru je posvečena turizmu, ki pomembno zaznamuje podobo alpskega prostora. © Hans Peter Jost

Koliko turizem prispeva k socialni koheziji družbe in kako vpliva na naše zaznavanje pokrajine? Odgovore na ta in številna druga vprašanja prinaša zadnja številka revije Alpe na odru, ki jo je pripravila CIPRA International.

O tem, kako je »igrišče Evrope« postalo igračka v rokah gospodarstva, si lahko preberemo v prispevku na peti strani. Za obraz Alp je bil tokrat izbran žičničar iz švicarskega Engadina, po rodu s Karibov. V intervjuju z okoljsko zgodovinarico Vereno Winiwarter bomo izvedeli marsikaj zanimivega o idiličnih razglednicah in realnosti turizma. V enem od prispevkov bomo spoznali ambivalenten odnos med varstvom narave in turizmom, v drugem se kulturni filozof sprašuje, kakšen je »namen« alpskih destinacij, v Panorami pa gostje pojasnijo, kaj jih vleče v Alpe.

Različni prispevki v zadnji številki revije Alpe na odru, ki je izšla pod naslovom Destinacija Alpe – kjer živijo domačini in gostje, osvetljuje medsebojno učinkovanje turizma kot gospodarske panoge in drugih področij.

»Če je turizem zasnovan premišljeno in se tako tudi izvaja, lahko uspešno združuje različna področja življenja kakor tudi različne zahteve domačega prebivalstva in turistov v Alpah; s tem pa prispeva tudi h kakovosti življenja vseh vpletenih,« je prepričana Barbara Wülser, namestnica direktorice CIPRE International – navsezadnje je končni cilj ravno kakovostno življenje v Alpah, tako poleti kot pozimi.

Revija Alpe na odru je na voljo na spletu, brezplačen izvod pa si lahko naročite tudi na international@cipra.org.

Vir in nadaljnje informacije:

www.cipra.org/sl/cipra/international/publikacije/alpe-na-odru, www.cipra.org/sl/alpmonitor/podrocje-delovanja-turizem

Novi obrazi v mreži CIPRE

Jean Horgues-Debat – predsednik CIPRE Francija od poletja 2017 © CIPRA France

V mreži CIPRE so od Francije do Slovenije na delu novi akterji, obenem pa se porajajo nove ideje.

CIPRA Francija je poleti dobila novega predsednika. Alaina Boulogneja, ki je to funkcijo opravljal preteklih šest let, je nasledil Jean Horgues – Debat. Gre za enega od ustanoviteljev in nekdanjega direktorja društva l'Adrets, ki spodbuja zagotavljanje dostopa do storitev na območju Alp, to pa pomeni, da novega predsednika zanimajo zlasti potrebe ljudi na gorskem območju. Horgues - Debat bo CIPRO obogatil s svojim strokovnim znanjem, novimi idejami in delovanjem v mreži v južnih Alpah, je pa tudi opozoril, da stari recepti niso nujno vedno tudi najboljši: »Zanima me nadaljnje širjenje ideje socialnih inovacij, saj bomo tako našli nove odgovore za upoštevanje potreb po trajnostnem razvoju.«

Na začetku leta 2017 je nova direktorica CIPRE Slovenija postala Špela Berlot. Šestindvajsetletna geografinja prinaša sveže ideje in veliko elana. Delovanje CIPRE je najprej spoznala kot udeleženka seminarjev v okviru projekta I-LivAlps, ki se izzivov našega časa loteva z medgeneracijsko izmenjavo in udeležbo mladih.

Nova direktorica namerava za CIPRO Slovenija zagotoviti izvajanje večjega števila projektov in pričakovati je, da se bodo CIPRI Slovenija kmalu lahko pridružili novi sodelavci. Njena predhodnica Anamarija Jere je CIPRO Slovenija vodila enajst let.

Tudi CIPRA Švica ima od lanskega leta dalje novega direktorja: Reta Solèrja je nasledil Patrik Schönerberger, enolog s koreninami v nemško govorečem zahodnem delu Švice, ki si bo s CIPRO Švice še naprej prizadeval uresničevati teme na področju kulture in migracij.

Viri/povezave:

www.cipro.org/sl/cipra/international/projekti/tekoci-projekti/i-livalps, www.adrets-asso.fr (fr)

Naravne meje, brezmejne možnosti

Letošnja strokovna konferenca CIPRE se bo osredotočila na vprašanja o prostorskem načrtovanju in pomenu prostorske politike v kontekstu politike, načrtovanja in civilne družbe. © Heinz Zeiss

Prostor ni brezmejen in to velja zlasti za Alpe. Letna strokovna konferenca CIPRE, ki bo konec septembra potekala v Innsbrucku v Avstriji, bo tako povsem v znamenju »alpskih prostorskih sfer«.

Pri prostorskem načrtovanju bi se morale vse niti splestati v skupen, enoten vzorec. Ali je temu še tako ali pa je to ključno področje v luči sodobnih življenjskih slogov, načinov gospodarjenja in usihajočih virov že preobremenjeno? Kako bi se bilo treba pripraviti in odzvati na demografske spremembe ter na vse večja pričakovanja glede mobilnosti, potrošništva in porabe, energije in želja po oddihu? Kako bi bilo mogoče vzpostaviti prostore, ki bi bili zaščiteni pred tem neustavljivim pritiskom?

Na letni strokovni konferenci CIPRE, ki bo pod naslovom Prostorske sfere: naravne meje, brezmejne možnosti potekala 29. in 30. septembra 2017 v Innsbrucku/A, bomo razpravljali prav o teh vprašanjih ter o statusu in položaju prostorske politike v kontekstu politike, načrtovanja in civilne družbe na vseh ravneh.

Petkova predavanja in okrogle mize, pri katerih bodo med drugimi sodelovali Friedrich Schindegger, Gianluca Cepollaro in Gerlind Weber, bodo posvečene prostorskemu načrtovanju in razmeram na tem področju, predstavljeni pa bodo tudi posamezni primeri dobre prakse in ideje, ki jih je vredno posnemati. Popoldne istega dne bodo hkrati potekale tri delavnice o vlogi občin in regij ter o vprašanju, kako se odzvati na aktualne izzive. V soboto bo vse obravnavane teme mogoče podoživeti na dveh ekskurzijah v Innsbruck oz. njegovo okolico. Na strokovni konferenci bo kot vedno doslej zagotovljeno simultano prevajanje v štiri alpske jezike.

Letne strokovne konference CIPRE se lahko udeležijo vsi, ki bi jih ta zanimala, udeležbo pa lahko prijavijo še vse do 15. septembra na www.cipra.org/sl/prijavnica/lk2017.

Vir in nadaljnje informacije:

www.cipra.org/sl/cipra/o-nas/strokovne-konference/letna-strokovna-konferenca-2017

Blagoslov in prekletstvo

Zaradi lepote blejske in bohinjske pokrajine ter Triglavskega narodnega parka ni treba posebej pojasnjevati, zakaj je regija pravi turistični magnet. © Slovenska turistična organizacija

Nekatere kraje turizem zaobide, drugi so z njim preplavljeni in prav zadnje se dogaja na Bledu in v Bohinju, ki deloma leži na območju Triglavskega narodnega parka: slovenski občini sta letošnje poletje dobesedno preplavljeni s pločevino.

Če želimo obiskati Triglavski narodni park in Bohinj, se ne moremo izogniti Bledu, manjšemu kraju na Gorenjskem, ki leži ob idiličnem jezeru z otokom na sredini in obiskovalce vabi k postanku, kopanju v jezeru ali na piknik. V zadnjih treh letih sta omenjeni občini privabili skorajda 50 odstotkov več turistov kot sicer, a rast njihovega števila je treba iskati predvsem pri enodnevnih gostih. Večina teh se na cilj pripelje s svojim avtomobilom, pri tem pa pogosto ne upošteva uradno določenih javnih parkirišč. Občini poskušata zdaj najti ustrezen rešitev, ki bo koristila prebivalcem, obiskovalcem in navsezadnje tudi naravi.

Odgovorni za turizem v regiji že dlje časa zbuja pozornost z uspešnim uresničevanjem trajnostno in skrbno zasnovanega upravljanja turizma. V Bohinju si močno prizadevajo za širšo uporabo javnih prevoznih sredstev, občini sta tudi članici mreže Alpine Pearls/Alpski biseri. Obiskovalci lahko s posebno turistično kartico brezplačno uporabljajo lokalni javni prevoz. Da bi uravnali turistične tokove, je blejska občina pred kratkim – dobronamerno – celo prosila domačo javnost, tj. slovenske obiskovalce, naj parkirajo na označenih parkirnih mestih, naj se na Bled

pripeljejo z javnimi prevoznimi sredstvi oziroma naj ga raje obišejo jeseni in ne poleti, saj bodo tako pripomogli k ublažitvi razmer. Odziv javnosti na to izjavo je različen: nekateri jo razumejo, drugi zmajujejo z glavo. Občini sedaj želita, da bi slovenske oblasti začele v praksi uresničevati trajnostni razvoj tudi v njuni regiji, denimo z učinkovitejšim sistemom javnega transfernega prevoza ali pa tako, da bi več ljudi prepričali za potovanje z vlakom. Špela Berlot, direktorica CIPRE Slovenija, tovrstna prizadevanja lokalnih skupnosti seveda pozdravlja: »Kot vrata v Triglavski narodni park sta Bohinj in Bled zgled drugim turističnim regijam.« Zato je zelo pomembno, da se za obstoječe probleme poiščejo ustrezne trajnostne rešitve.

Viri in več informacij:

www.slovenskenovice.si/novice/slovenija/foto-bohinj-omejuje-vstop-turistom , www.delo.si/nedelo/jezerska-skleda-prepolna-nereda.html , www.rtv slo.si/tureaventure/podobe-slovenije/pre-polni-bled-pridite-raje-jeseni-bohinj-tudi-doma-ne-parkirate-na-zelenici/429686 , www.rtv slo.si/tureaventure/novice/slovenski-gostje-na-bledu-niso-nezazeleni/429767 , www.gorenjskiglas.si/article/20170815/C/170819848/1009/domaci-gosti-vendarle-dobrodosli

Daljše poletne počitnice zaradi podnebnih sprememb

Podnebne spremembe vplivajo na ljudi, živali in naravo. © Pim Stouten_flickr

Neposredna posledica podnebnih sprememb so daljša vegetacijska obdobja rastlin, to pa ima tudi socialne učinke na delavce in zaposlene v kmetijstvu.

Podnebne spremembe vplivajo na naravo in človeka na različne načine: ena novejših raziskav ugotavlja, da se gamsi, jeleni in kozorogi danes pasejo povprečno sto metrov višje kot pred dvajsetimi leti. Druga študija raziskuje potencialno ogroženost cembrina, značilne drevesne vrste na gozdni meji, ki poskuša s selitvijo v višje nadmorske višine izravnati spremembe, do katerih je prišlo v njenem življenjskem prostoru. Morda se pri tem drevesna vrsta ni sposobna dovolj hitro prilagajati, zato obstaja nevarnost, da jo bodo izrinile nižje rastoče vrste.

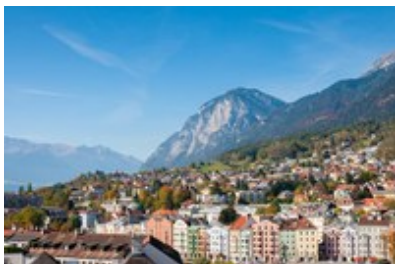
nastopi prej kot običajno, začne prej rasti tudi trava, to pa pomeni, da jo je treba prej pokositi, saj bi se sicer izgubile njene hranilne vrednosti ali pa bi jo prerasel plevel. Za kmetije, ki se ukvarjajo s selitveno pašo, to ne pomeni le prilagojenega letnega programa, temveč gre za vpliv na celotno družinsko in socialno življenje. Tako morajo npr. družine s šoloobveznimi otroki še ostati v dolini, čeprav so krave že odgnali na planino. Prav tako to vpliva na dopolnilne dejavnosti in na vaško ali društveno življenje. Poročila o prilagoditvenih strategijah večinoma vsebujejo ključne besede, kot so naravna tveganja, izredni dogodki, zagotovljena snežna meja ali vegetacijska obdobja in gospodarske posledice, a pozabiti ne smemo na socialne posledice podnebnih sprememb, ki jih občutijo posamezniki in družine.

Podnebne spremembe pomenijo prilagajanje in spremembe tudi za ljudi, tudi na manjšem območju. Poročilo iz avstrijskega Vorarlberga opisuje, kako lahko podnebne spremembe vplivajo oziroma porušijo letni življenjski ritem kmetovalcev. Če pomlad

Viri in povezave:

www.regensburg.de/fm/121/broschuere_bayerische_klimaanpassungsstrategie.pdf (de)
, <http://derstandard.at/2000060560359/Klimawandel-zwingt-Hirsche-und-Steinboecke-in-hoehere-Alpenlagen> (de)
, www.nzz.ch/wissenschaft/klima/klimawandel-in-den-alpen-fuer-die-arve-wird-es-eng-ld.1304067 (de)

Pionirska regija za podnebno nevtrarno gospodarjenje in življenje

V okviru akcijskega programa Ozelenitev gospodarstva v alpski regiji je organiziranih šest delavnic za deležnike, ki želijo tudi sami prispevati k prehodu v zeleno gospodarstvo. © travis-nobles_flickr

Gospodarstvo v Alpah je treba ozeleniti in prav v ta namen je nastala ideja o pripravi obsežnega akcijskega programa Ozelenitev gospodarstva v Alpski regiji.

Šesto Poročilo o stanju Alp, ki je izšlo spomladi 2017, izpostavlja nekatere ključne vidike zelenega gospodarjenja: gospodarstvo mora biti energetsko učinkovito in nizkoogljično, temeljiti mora na ekosistemskih storitvah in naravnem kapitalu ter podpirati kakovost življenja in blaginjo ljudi. Na podlagi teh ugotovitev v XIV. Alpska konferenca leta 2016 v nemškem Grassauu tudi sprejela sklep o pripravi akcijskega programa za prehod v zeleno gospodarstvo na območju Alp. Program bo podprl transformacijske procese ter ustvaril podlage za sprejetje konkretnih ukrepov in izvajanje projektov in akcij. Nemški Zvezni urad za okolje je tako že pooblastil konzorcij v sestavi predstavnikov CIPRE International ter podjetij blue! advancing european projects in Spatial Foresight, da akcijski program pripravi in ga v praksi tudi udejanji.

V oblikovanje prihodnjega alpskega zelenega gospodarstva bodo vključeni tudi lokalni in regionalni deležniki, zato bo novembra in decembra v Avstriji, Franciji, Italiji, Nemčiji in Švici organiziranih šest delavnic na to temo. Vsi zainteresirani posamezniki še vedno lahko prijavijo svojo udeležbo. Teme, ki bodo obravnavane, bodo segale od zelenega gospodarstva in poslovnih modelov za uporabo naravnih virov pa vse do krožnega gospodarstva, ekoloških inovacij,

podnebnih sprememb ter vloge občin in mest. Poleg delavnic bo med pomembnejšimi deležniki opravljena anketa, za vse, ki jih zanima priprava akcijskega programa ali neposredna udeležba pri izvajanju programa, bo na voljo tudi spletna platforma.

Vir in nadaljnje informacije:

www.cipra.org/sl/cipra/international/projekti/tekoci-projekti/zeleno-gospodarstvo-na-obmocju-alp , www.alpconv.org/sl/AlpineKnowledge/RSA/greeneconomy/default.html , www.cipra.org/sl/green-economy

Občine v pripravah na podnebne spremembe

Alpske občine v Italiji podpirajo Listino iz Budoie. © Daniele Marson

S podpisom Listine iz Budoie (Carta di Budoia) so se italijanske alpske občine zavezale k uresničevanju ukrepov za prilagajanje podnebnim spremembam.

Podnebne spremembe v Alpah se občutijo zaradi pogosto uničujočih posledic. Spreminjanje podnebja je nasploh eden največjih izzivov stoletja, ki za naravo, ljudi in gospodarstvo prinaša dramatične spremembe.

Italijanska sekcija Omrežja občin Povezanost v Alpah je v sodelovanju z italijanskim okoljskim ministrstvom in Stalnim sekretariatom Alpske konvencije v letošnjem letu na to temo že organizirala vrsto seminarjev, ki so potekali pod naslovom Usmeritve na področju prilagajanja podnebnim spremembam.

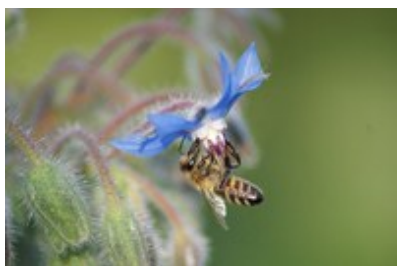
Na četrtem seminarju, ta je potekal v času letne strokovne konference Omrežja občin Povezanost v Alpah, so alpske občine Budoia, Capezzone, Ostana in Usseaux 24. junija 2017 podpisale dokument, s čimer so se zavezale, da bodo v okviru pristojnosti svoje občinske uprave uresničevale strategijo prilagajanja podnebnim spremembam.

Dokument lahko podpišejo tudi druge italijanske občine z območja Alp, omrežje pa ga bo po opravljenem prevodu v alpske jezike v sodelovanju s Stalnim sekretariatom Alpske konvencije posredovalo tudi občinam v preostalih alpskih državah.

Viri in več informacij:

<http://alpenallianz.org/it/attualita/2019impegno-dei-comuni-alpini-a-favore-dell2019adattamento-ai-cambiamenti-climatici> (it) , <http://alpenallianz.org/it/attualita/seminari-su-2019clinee-guida-per-2019adattamento-locale-ai-cambiamenti-climatici-nelle-alpi2019> (it) , https://issuu.com/alpconv/docs/guidelines_for_climate_change_sl

Rešitev za čebele?

Za čebele in rastlinsko biotsko raznovrstnost velja medsebojna odvisnost: ta občutljivi ekosistem uničujejo neonicotinoidi in drugi insekticidi. © Monika Gsthöl

Evropska komisija obravnava uporabo neonicotinoidov. Insekticidi namreč škodljivo vplivajo tudi na čebele.

Leta 2013 je Evropska komisija sprejela odločitev, da bo omejila uporabo neonicotinoidov za zatiranje škodljivcev v kmetijstvu. Danes v zvezi poteka razprava, da bi njihovo uporabo na prostem povsem prepovedali. Farmacevtske družbe, kot sta BAYER CropScience in Syngenta, sta zaradi tega že vložili tožbo na Sodišču Evropskih skupnosti. Za konkretno ukrep pomeni izgubo desetine milijard evrov, za Evropsko unijo pa prihodnost okolja in ohranitev biotske raznovrstnosti.

Neonicotinoidi spadajo k najpogosteje uporabljenim insekticidom na svetu. Rastline varujejo pred sesajočimi in grizočimi škodljivimi žuželkami. Še posebno zaskrbljujoč je njihov vpliv na medonosne in divje čebele. Posledice delovanja segajo od lažje oslabelosti pa vse do smrti čebel. To dokazuje tudi študija Evropske agencije za varno hrano (EFSA).

Če čebele ali celo celotne vrste čebel umrejo, bo to imelo hude posledice za biotsko raznovrstnost. Jean-Daniel Charrière, vodja švicarskega Centra za raziskovanje čebel, ob tem pravi: »Raznolikost našega rastlinstva je odvisna od raznolikosti opraševalcev.« Medonosne in divje čebele ter drugi opraševalci delujejo tako, da se med seboj dopolnjujejo. »Z zmanjšanjem biotske raznovrstnosti opraševalcev pa se bo dolgoročno zmanjšala tudi biotska raznovrstnost rastlin,« meni Charrière.

Drugače kot v nižinskih predelih pa medonosne in divje čebele na gorskih območjih, ki so težje dostopna in kjer je obdelovanje manj intenzivno, uporaba neonicotinoidov manj prizadene. Zanesljivih študij, ki bi raziskale razmere v Alpah, sicer ni, obstaja pa domneva, da čebele tam ogrožajo drugi dejavniki. Velik problem naj bi bilo zmanjšanje virov hrane in izginjanje mest za gnezdenje zaradi pozidave in kanaliziranja vodotokov.

Viri in več informacij:

www.euractiv.de/section/landwirtschaft-und-ernahrung/news/leak-eu-will-pestizide-zum-schutz-von-bienen-verbieten (de), www.wecf.eu/german/pressemeldungen/2017/Neonicotinoide-Verbot.php (de), www.efsa.europa.eu/en/topics/topic/bee-health (de, en, fr, it)

Ko mestna miš sreča podeželsko: povezani smo močnejši

Ponovna oživitev občinskih in mestnih središč ter razvoj participativnih procesov odpirajo nove možnosti, kako ukrepati proti odseljivanju prebivalstva. © Robert Zabukovec

Zadnja desetletja se je vpliv mest na Alpe povečal, zato je treba poiskati nove ideje in alternative za družbeno sobivanje.

Mesta se širijo in s tem se veča tudi njihov vpliv na okoliška območja. Za Alpe so značilna nasprotja: zelene površine in izpraznjene vasi na eni, na drugi strani pa močno urbanizirana območja, ki potrebujejo energijo, katere proizvodnja pogosto škoduje prav gorskim območjem. Razlike obstajajo tudi pri potrebah prebivalcev: kdor živi v mestu, hrepeni po naravi in svežem zraku, kdor je doma v hribovitem svetu, pogreša ponudbo urbanih središč.

Kako uskladiti nasprotujoče si potrebe? Odgovor je tudi s participativnimi procesi, trajnostnim turizmom in proizvodnjo čiste energije. Silvia Jost, koordinatorka mednarodnih zadev pri švicarskem Zveznem uradu za prostorski razvoj, ob tem pojasnjuje: »V številnih krajih doživljajo revitalizacijo mestnega jedra, zaradi participativnih procesov se pojavljajo nove priložnosti, ki bi lahko zaustavile izseljevanje.«

Konkretni primer prihaja iz Tolmezza, alpskega mesta leta 2017, ki uresničuje politiko dobrih midsosedskih odnosov. Mlade iz sosednjih dolin so pozvali k izmenjavi in skupaj z Univerzo v Vidmu ustanovili tako imenovane »potujoče katedre«.

Društvo Alpsko mesto leta vsako leto eno od alpskih mest nagradi za njegova prizadevanja pri uresničevanju osrednjega cilja Alpske konvencije. Alpska mesta se zavedajo pomena okoliških območij, zato vzpostavljajo mreže in iščejo konkretne priložnosti za »nove povezave« med mestom in podeželjem.

Alpska mesta, ki se želijo potegovati za naziv Alpsko mesto leta 2019, se lahko do 30. septembra 2017 prijavijo [tukaj](#).

www.alpenstaedte.org

Sajni res, pa je!

© Tecsag

46°34'42.4"N 8°29'33.3"E. Ne, to ni katera koli lokacija, ravno nasprotno: koordinate pomagajo pri izsleditvi izgubljenih ovac.

Volnati prežvekovalci na štirih okončinah so namreč po novem opremljeni kar z GPS-ovratnicami, zato je črede na gorskih pašnikih zdaj lažje spremljati. Torej nič več štetja ovac pred spanjem. Sledilna naprava inovativnega podjetja Tecsag posreduje točen podatek o trenutnem položaju ovac na prenosnik ali pametni telefon pastirju, ki se tako lahko prepriča, da je čreda na varnem. Sledilna naprava mu javi vse: če bi čredo napadle divje zveri, če bi se ovca oddaljila od črede ali če bi se v čredi pojavila bolezen. Naprava ima celo vremensko postajo in s pomočjo vgrajenega termometra in merilca vlage lahko pastir pravočasno ugotovi, ali se je vreme spremenilo. No, pastir morajo ovce še vedno sam odpeljati na varno, a verjetno se že bliža dan, ko bo lahko

ovce usmerjal kar po GPS ...

www.alptracker.ch

Priveditve

»Ujemi mavrico, če moreš!« Fotolov na vremenske pojave, 10.05.-19.09.2017, Mojstrana/S. [Več...](#)

Young Academics Award 2018 - Trajnostno upravljanje voda v Alpah, 01.07.2017-31.05.2018, Alpe, Organisor: alpska konvencija. [Več...](#)

Letna strokovna konferenca CIPRE 2017, 29.-30.09.2017, Innsbruck/A. [Več...](#)

Alpski dan turizma in mobilnosti, 19.10.2017, Werfenweng/A. [Več...](#)